

Regeringens proposition

2000/01:11

Utfärdande och återkallelse av F-skattsedel

Prop.
2000/01:11

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 7 september 2000

Lena Hjelm-Wallén

Bosse Ringholm
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att brister i redovisning och betalning av utländska skatter och avgifter motsvarande de skatter och avgifter som betalas enligt skattebetalningslagen också skall beaktas vid en ansökan om F-skattsedel och vid återkallelse av sådan skattsedel.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 januari 2001.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Om utfärdande och återkallelse av F-skattsedel	5
4.1	Allmänt	5
4.2	Utfärdande och återkallelse	6
5	Utökad kontroll vid utfärdande och återkallelse av F-skattsedel	7
6	Ikraftträdande och kostnader	8
7	Författningskommentar	10
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Om utfärdande och återkallelse av F-skattsedel	11
Bilaga 2	Promemorians förslag till lagtext	12
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser beträffande promemorian Om utfärdande och återkallelse av F-skattsedel	13
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	14
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	16
	Utdrag ur protokoll vid regeringsammanträde den 7 september 2000 ...	18

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).

2 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 13 § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. 13 §¹

Skattemyndigheten skall återkalla en F-skattsedel, om innehavaren

1. begär att skattsedeln skall återkallas, 2. upphör att bedriva näringsverksamhet här i landet, 3. inte följer villkor som har meddelats enligt 9 § eller på annat sätt missbrukar sin F-skattsedel och missbruket inte är obetydligt, 4. inte följer ett föreläggande att lämna särskild självdeklaration eller, i fråga om handelsbolag, uppgifter som avses i 2 kap. 25 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter, eller endast lämnar en handling med så bristfälligt innehåll att den uppenbarligen inte kan ligga till grund för taxering, 5. brister i redovisning eller betalning av skatt enligt denna lag i en utsträckning som inte är obetydlig, 6. har meddelats näringsförbud, 7. är i konkurs, 8. är eller har varit företagsledare i ett fåmansföretag eller i ett fåmanshandelsbolag och det finns eller fanns förutsättningar att återkalla företagets eller bolagets F-skattsedel på grund av ett förhållande som kan hänföras till företagsledaren, eller 9. är ett fåmansföretag eller ett fåmanshandelsbolag och en företagsledare i företaget eller bolaget har handlat på ett sådant sätt att en F-skattsedel inte får utfärdas för företagsledaren på grund av ett förhållande som avses i 3–8.	5. brister i redovisning eller betalning av skatt enligt denna lag <i>eller motsvarande utländsk skatt</i> i en utsträckning som inte är obetydlig,

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

¹ Senaste lydelse 1999:1300.

3 Ärendet och dess beredning

Allmänt

I en promemoria som upprättats inom Finansdepartementet i juni 2000 föreslås att skattebetalningslagens regler om F-skattsedel skall ändras på så sätt att det vid utfärdande och återkallelse av sådan skattsedel också skall beaktas brister i redovisning eller betalning av utländska skatter. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians förslag till lagtext finns i *bilaga 2*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. En sammanställning av remissyttrandena har upprättats och finns tillgänglig i Finansdepartementet (dnr Fi 2000/2355).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 24 augusti 2000 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*.

I lagrådsremissen fanns även ett förslag om en möjlighet för skattemyndigheten att vid en ansökan om F-skattsedel förelägga sökanden att inkomma med nödvändiga handlingar. Med hänsyn till vad Lagrådet anfört och att skattemyndigheten alltid kan anmoda sökanden att inkomma med nödvändiga handlingar läggs inget förslag i denna del.

4 Om utfärdande och återkallelse av F-skattsedel

4.1 Allmänt

Reglerna om F-skattsedel infördes i uppbördslagen (1953:272) den 1 januari 1993 (SFS 1992:680). Syftet med en sådan särskild skattsedel för företagare var att skapa klarare regler om skyldigheten att betala preliminär skatt och socialavgifter (jfr prop. 1991/92:112 s. 76 f.). Vid införandet av skattebetalningslagen (1997:483) överflyttades reglerna om utfärdande och återkallelse av F-skattsedel i princip oförändrade från uppbördslagen till 4 kap. skattebetalningslagen. Lagen tillämpades när det gäller F-skatt och särskild A-skatt första gången på skatt som avsåg inkomståret 1998.

Skattebetalningslagens tillämpningsområde framgår av 1 kap. 1 och 2 §§. Där anges att lagen gäller vid bestämmande, debitering, redovisning och betalning av bl.a. sådana skatter eller avgifter som avses i 1 kap. 1 § första stycket taxeringslagen (1990:324), lagen (1981:691) om socialavgifter och mervärdesskattelagen (1994:200).

Enligt 4 kap. 7 § skattebetalningslagen skall en F-skattsedel efter ansökan utfärdas för den som uppger sig bedriva eller ha för avsikt att bedriva näringsverksamhet här i landet, såvida det inte finns skälig anledning att anta att näringsverksamhet varken bedrivs eller kommer att bedrivas. Paragrafen är generellt tillämplig på alla som ansöker om F-skattsedel, oavsett sökandens nationella eller skattemässiga hemvist.

Undantag från huvudregeln att F-skattsedel skall utfärdas till den som uppger sig bedriva eller ha för avsikt att bedriva näringsverksamhet finns i 4 kap. 8, 10 och 11 §§.

Det första undantaget gäller den situationen att en näringsidkare tidigare haft en F-skattsedel. För den som vid utgången av närmast föregående inkomstår hade en F-skattsedel skall enligt 4 kap. 8 § en ny skattsedel utfärdas utan att ansökan görs. En F-skattsedel får dock enligt 4 kap. 10 § inte utfärdas för en delägare i ett handelsbolag enbart på grund av delägarrens intäkter från bolaget.

I 4 kap. 11 § anges ytterligare ett antal situationer i vilka en F-skattsedel inte får utfärdas. Gemensamt för de angivna situationerna är att de hänvisar till grunderna för återkallelse i 4 kap. 13 §. Den använda tekniken medför således att återkallelsegrunderna även är tillämpliga för att vägra en sökande att få F-skattsedel. Enligt 4 kap. 11 § första stycket 3 gäller att en F-skattsedel inte får utfärdas för den som tidigare inte haft någon F-skattsedel men som skulle ha fått en sådan skattsedel återkallad på grund av något förhållande som anges i 4 kap. 13 §.

Bland de grunder för återkallelse som anges i 4 kap. 13 § är ett flertal neutrala på så sätt att de objektivt sett omfattar alla näringsidkare med F-skattsedel oavsett innehavarens nationella eller skattemässiga hemvist.

Som exempel kan nämnas det förhållandet att innehavaren upphör att bedriva näringsverksamhet här i landet eller att innehavaren själv begär att skattsedeln skall återkallas (4 kap. 13 § 1 och 2).

I 4 kap. 13 § 5 anges att om innehavaren brister i redovisning eller betalning av skatt i en utsträckning som inte är obetydlig, skall en F-skattsedel återkallas. Det skall röra sig om skatter vilka skall redovisas och betalas enligt skattebetalningslagen. Vilka dessa är framgår av 1 kap. 1 och 2 §§. Med skatter likställs vissa avgifter (jfr 1 kap. 4 §). Bland de skatter och avgifter som skall beaktas kan nämnas inkomstskatt, mervärdesskatt och socialavgifter. Det är således endast fråga om bristande redovisning och betalning av svenska skatter och avgifter som kan beaktas vid en prövning av en ansökan om F-skattsedel och vid återkallelse av sådan skattsedel.

5 Utökad kontroll vid utfärdande och återkallelse av F-skattsedel

Prop. 2000/01:11

Regeringens förslag: Vid en ansökan om F-skattsedel och vid återkallelse av sådan F-skattsedel skall också beaktas om näringsidkaren i fråga brister i redovisning eller betalning av utländska skatter och avgifter motsvarande de som betalas enligt skattebetalningslagen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna tillstyrker eller har inget att erinra mot förslaget. *Riksskatteverket*, *Svenska Arbetsgivareföreningen* och *Näringslivets nämnd för regelgranskning* har dock framfört synpunkter på förfarandet för kontroll.

Skälen för regeringens förslag: Reglerna om utfärdande och återkallelse av F-skattsedel tillkom som redan framgått före Sveriges inträde i EU. Efter Sveriges medlemskap har antalet utländska näringsidkare som ansöker om F-skattsedel ökat. Det är främst fråga om personer som uppger att de avser att bedriva näringsverksamhet på egen hand utan anställda. Likaså har medlemskapet underlättat för svenska näringsidkare att söka sig utomlands för att bedriva verksamhet. Merparten av de utländska näringsidkare som i dagsläget ansöker om F-skattsedel är hemmahörande i ett EU-land eller ett land som träffat associeringsavtal med EU. När etableringen av utländska näringsidkare i Sverige har ökat har det också uppmärksammats att kontrollen av de utländska näringsidkarna inte kunnat göras lika noggrann som den som görs av de svenska näringsidkarna. Detta beror på den nuvarande utformningen av skattebetalningslagen och gäller främst när näringsidkaren brister i redovisning och betalning av skatter och avgifter i hemlandet. Detsamma gäller beträffande de näringsidkare som återvänder till Sverige efter att ha bedrivit näringsverksamhet utomlands en period under vilken skatter och avgifter skulle ha betalats i utlandet.

Vad gäller inkomstskatt, sociala avgifter m.m. som skall betalas av den utländske näringsidkaren i dennes hemland finns det alltså i dag inga möjligheter vid en ansökan om F-skattsedel eller vid återkallelse av sådan skattsedel att beakta att näringsidkaren i fråga inte betalat dessa skatter och avgifter. Det är ju endast svenska skatter som betalas enligt skattebetalningslagen som i dag får beaktas. Även de svenska näringsidkare vilka tidigare verkat i utlandet och som, efter att ha bosatt sig i Sverige, anses obegränsat skattskyldiga här i landet kan ha betydande skatteskulder utomlands utan att detta får beaktas vid en ansökan om F-skattsedel.

De krav som är uppställda för att inneha en F-skattsedel syftar främst till att förhindra att möjligheten att själv ansvara för redovisning och betalning av preliminär skatt och socialavgifter missbrukas. Syftet med en återkallelse av en F-skattsedel är i första hand att i ett enskilt fall åstadkomma en säkrare och effektivare betalning av skatter och avgifter. Det finns för svensk del inget förstahandsintresse av att åstadkomma en säkrare och effektivare betalning av utländska skatter och avgifter, vilket

är den främsta anledningen till att betalningen av dessa inte beaktas för närvarande.

Däremot finns det anledning att ifrågasätta om den som brister i redovisning eller betalning av utländska skatter och avgifter sköter sin verksamhet på ett seriöst sätt på samma sätt som det finns anledning att ifrågasätta detta om bristerna avser svenska skatter och avgifter. Ett innehav av F-skattsedel har också betydelse från konkurrenssynpunkt där den som har en F-skattsedel kommer i en bättre position än den som inte har en sådan skattsedel. Det bör inte utgöra en konkurrensfördel att brista i redovisning av skatter och avgifter utomlands i stället för i Sverige.

Något skäl till att brister i redovisning eller betalning av utländska skatter och avgifter inte skall kunna beaktas vid en ansökan om F-skattsedel eller vid en återkallelse av sådan skattsedel finns enligt regeringens uppfattning inte. Snarare bör förutsättningarna för att tillerkänna någon en F-skattsedel och återkalla en sådan skattsedel i möjligaste mån vara desamma för alla näringsidkare, oavsett deras nationella eller skattemässiga hemvist.

Regeringen föreslår därför att skattemyndigheten vid utfärdande och återkallelse av F-skattsedel också skall beakta om näringsidkaren brister i redovisning eller betalning av utländska skatter och avgifter jämförliga med de som skall betalas enligt skattebetalningslagen.

I fråga om den kontroll som skall ske hos skattemyndigheten vid en ansökan om F-skattsedel kan följande sägas. Den som ansöker om något skall normalt också visa att han uppfyller de krav som ställs för att komma i åtnjutande av det han ansöker om. I fråga om F-skattsedel får det således anses åligga sökanden att visa att förutsättningar för utfärdande av F-skattsedel finns och att hinder enligt exempelvis 4 kap. 11 § skattebetalningslagen inte är för handen. Det innebär att en ansökan kan avslås om sökanden exempelvis inte efterkommer en anmodan från skattemyndigheten att komplettera ansökan i visst hänseende eftersom sökanden då inte lyckats visa att han uppfyller de ställda kraven. En annan sak är att det i praktiken är skattemyndigheten, på grund av myndighetens tillgång till olika register, som i många fall tar fram de uppgifter som det i avsaknad härav skulle åligga sökanden att presentera. Frågorna om kontroll av eventuella brister i redovisning eller betalning av utländska skatter och avgifter vid en ansökan om F-skattsedel bör enligt regeringens bedömning således kunna hanteras inom det nuvarande regelsystemet.

6 Ikraftträdande och kostnader

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2001. Merparten av de näringsidkare vars situation kommer att påverkas av de föreslagna reglerna betalar varken inkomstskatt eller socialavgifter i Sverige. De som i övrigt kommer att nekas F-skattsedel på grund av förslaget nekas detta just på grund av tidigare visad bristande betalningsförmåga eller betalningsvilja. Den föreslagna ändringen av skattebetalningslagen kan därför komma att leda till en säkrare skatte- och avgiftsuppbörd genom

att skatter och avgifter i stället tas ut av den som betalat ut ersättningen för ett arbete.

Förslaget innebär att skattemyndigheternas arbetsbelastning kan öka något vad gäller kontrollen vid utfärdande av F-skattsedlar. De kostnader som kan uppstå till följd härav bedöms dock uppvägas av minskade kostnader för arbete med F-skattsedelinnehavare som inte fullgör sin betalningsskyldighet. Någon statsfinansiell kostnad bör därför inte uppkomma genom förslaget.

Förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

4 kap.

13 §

Ändringen medför att brister i redovisning eller betalning av både utländska skatter och avgifter skall beaktas vid återkallelse av F-skattsedel. Genom bestämmelsen i 4 kap. 11 § skattebetalningslagen får de i paragrafen återgivna återkallelsegrunderna också betydelse vid beslut om tilldelning av F-skattsedel. Syftet med bestämmelsen är att så långt möjligt jämställa villkoren för de näringsidkare som ansöker om eller innehar F-skattsedel, oavsett näringsidkarens nationalitet eller skattemässiga hemvist. De utländska skatter och avgifter som skall beaktas är de vilka kan anses motsvara de svenska skatter och avgifter som betalas enligt skattebetalningslagen, exempelvis inkomstskatt, mervärdesskatt och sociala avgifter. Någon tidsmässig begränsning i skattebetalningslagen avseende hur gamla skulder som får beaktas finns inte. Preskriptionsreglerna varierar dessutom mellan olika länder. Om det finns särskilda skäl kan skattemyndigheten enligt redan befintliga regler i 4 kap. utfärda en F-skattsedel trots att hinder däremot egentligen finns. Skattemyndigheten kan i motsvarande situation också låta bli att återkalla en F-skattsedel. En helhetsbedömning får således göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Dessutom skall bristerna i redovisning eller betalning redan enligt den nuvarande lydelsen vara av viss omfattning för att bristerna skall beaktas. När bristerna kan anses vara ringa och vad som kan utgöra särskilda skäl kommenteras närmare i prop. 1991/92:112 s. 119 ff. och prop. 1996/97:100 s. 536. Det skall dock i återkallelsefallen, precis som i fråga om svenska skatter och avgifter, vara visat att brister finns.

Sammanfattning av promemorian Om utfärdande och återkallelse av F-skattsedel

Prop. 2000/01:11
Bilaga 1

I promemorian föreslås att vid utfärdande och återkallelse av F-skattsedel skall också beaktas om näringsidkaren i fråga brister i redovisning eller betalning av utländska skatter och avgifter motsvarande de som betalas enligt skattebetalningslagen (1997:483). Syftet med den föreslagna ändringen är att så långt möjligt jämställa villkoren för näringsidkare som ansöker om eller innehar F-skattsedel, oavsett nationalitet eller skattemässig hemvist. Ändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2001.

Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 13 § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

13 §

Skattemyndigheten skall återkalla en F-skattsedel, om innehavaren

1. begär att skattsedeln skall återkallas,
2. upphör att bedriva näringsverksamhet här i landet,
3. inte följer villkor som har meddelats enligt 9 § eller på annat sätt missbrukar sin F-skattsedel och missbruket inte är obetydligt,
4. inte följer ett föreläggande att lämna särskild självdeklaration eller, i fråga om handelsbolag, uppgifter som avses i 2 kap. 25 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter, eller endast lämnar en handling med så bristfälligt innehåll att den uppenbarligen inte kan ligga till grund för taxering,
5. brister i redovisning eller betalning av skatt enligt denna lag i en utsträckning som inte är obetydlig,
6. har meddelats näringsförbud,
7. är i konkurs,
8. är eller har varit företagsledare i ett fåmansföretag eller i ett fåmanshandelsbolag och det finns eller fanns förutsättningar att återkalla företagets eller bolagets F-skattsedel på grund av ett förhållande som kan hänföras till företagsledaren, eller
9. är ett fåmansföretag eller ett fåmanshandelsbolag och en företagsledare i företaget eller bolaget har handlat på ett sådant sätt att en F-skattsedel inte får utfärdas för företagsledaren på grund av ett förhållande som avses i 3–8.

5. brister i redovisning eller betalning av skatt enligt denna lag *eller motsvarande utländsk skatt* i en utsträckning som inte är obetydlig,

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

Förteckning över remissinstanser beträffande promemorian Om utfärdande och återkallelse av F-skattsedel

Följande remissinstanser har avgett yttrande över Finansdepartementets promemoria Om utfärdande och återkallelse av F-skattsedel: Kammarrätten i Göteborg, Länsrätten i Stockholms län, Riksskatteverket, Riksrevisionsverket, Riksförsäkringsverket, Migrationsverket, Arbetsmarknadsstyrelsen, Sveriges Industriförbund, Föreningen Auktoriserade Revisorer FAR, Landsorganisationen i Sverige, Svenska Arbetsgivareföreningen, Företagarnas Riksorganisation, Näringslivets nämnd för regelgranskning, Svenska Byggnadsarbetareförbundet och Sveriges Byggindustrier.

Riksskatteverket har bifogat yttrande från skattemyndigheterna i Stockholm, Luleå, Malmö, Örebro och Göteborg.

Svenska Elektrikerförbundet har avstått från att yttra sig.

Förslag till lag om ändring av skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs i fråga om skattebetalningslagen (1997:483) dels att 4 kap. 13 § och 23 kap. 2 § skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 4 kap. 7 a §, av följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

7 a §

Skattemyndigheten får förelägga den som ansöker om F-skattsedel att lämna uppgift, visa upp handling eller lämna över en kopia av handling som behövs för att behandla ansökan. Om föreläggandet inte följs, får ansökan avvisas. Sökanden skall upplysas om detta i föreläggandet.

4 kap.

13 §¹

Skattemyndigheten skall återkalla en F-skattsedel, om innehavaren

1. begär att skattsedeln skall återkallas,
 2. upphör att bedriva näringsverksamhet här i landet,
 3. inte följer villkor som har meddelats enligt 9 § eller på annat sätt missbrukar sin F-skattsedel och missbruket inte är obetydligt,
 4. inte följer ett föreläggande att lämna särskild självdeklaration eller, i fråga om handelsbolag, uppgifter som avses i 2 kap. 25 § lagen (1990:325) om självdeklaration och kontrolluppgifter, eller endast lämnar en handling med så bristfälligt innehåll att den uppenbarligen inte kan ligga till grund för taxering,
 5. brister i redovisning eller betalning av skatt enligt denna lag i en utsträckning som inte är obetydlig,
 6. har meddelats näringsförbud,
 7. är i konkurs,
 8. är eller har varit företagsledare i ett fåmansföretag eller i ett fåmanshandelsbolag och det finns eller fanns förutsättningar att återkalla
5. brister i redovisning eller betalning av skatt enligt denna lag eller motsvarande utländsk skatt i en utsträckning som inte är obetydlig,

¹ Senaste lydelse 1999:1300

företagets eller bolagets F-skattsedel på grund av ett förhållande som kan hänföras till företagsledaren, eller

9. är ett fåmansföretag eller ett fåmanshandelsbolag och en företagsledare i företaget eller bolaget har handlat på ett sådant sätt att en F-skattsedel inte får utfärdas för företagsledaren på grund av ett förhållande som avses i 3-8.

23 kap.

2 §²

Ett föreläggande enligt denna lag får förenas med vite, om det finns anledning att anta att det annars inte följs. Vite får dock inte föreläggas staten, ett landsting, en kommun eller en tjänsteman i tjänsten. Finns det anledning att anta att den deklARATIONSSKYLDIGE eller, om den deklARATIONSSKYLDIGE är juridisk person, ställföreträdare för den deklARATIONSSKYLDIGE har begått brott, får den deklARATIONSSKYLDIGE inte föreläggas enligt 14 kap. 3 § vid vite att medverka i utredningen av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser.

Ett föreläggande enligt denna lag, *med undantag för ett föreläggande enligt 4 kap. 7 a §*, får förenas med vite, om det finns anledning att anta att det annars inte följs. Vite får dock inte föreläggas staten, ett landsting, en kommun eller en tjänsteman i tjänsten. Finns det anledning att anta att den deklARATIONSSKYLDIGE eller, om den deklARATIONSSKYLDIGE är juridisk person, ställföreträdare för den deklARATIONSSKYLDIGE har begått brott, får den deklARATIONSSKYLDIGE inte föreläggas enligt 14 kap. 3 § vid vite att medverka i utredningen av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser.

Om vite har förelagts också med stöd av en bestämmelse i taxeringslagen (1990:324) eller lagen (1990:325) om självdeklARATION och kontrolluppgifter, prövas frågan om att döma ut vitet av den länsrätt som är behörig enligt dessa lagar.

Vid prövning av en fråga om utdömande av vite får även vitets lämplighet bedömas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

² Senaste lydelse 1997:1029

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2000-09-01

Närvarande: f.d. justitierådet Staffan Vängby, justitierådet Leif Thorsson, regeringsrådet Rune Lavin.

Enligt en lagrådsremiss den 24 augusti 2000 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kammarrättsassessorn Marie Rosvall.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet.

4 kap. 7 a §

Om en enskild ansöker om en förmån – dit beviljandet av F-skattsedel får räknas – bör han eftersträva att prestera den utredning som kan styrka hans anspråk. Den officialprincip för förvaltningsmyndigheters handläggning av ärenden som anses följa av 4 § förvaltningslagen har i detta sammanhang främst den praktiska betydelsen att myndigheten skall vara beredd att hjälpa den enskilde till rätta i viss omfattning, bl.a. genom att anvisa honom hur utredningen bör kompletteras. Myndighetens uppgift härvidlag kan naturligtvis underlättas om det i en specialförfattning anges vilken information som den enskilde bör tillhandahålla myndigheten. I detta avseende kan den föreslagna paragrafen komplettera de allmänna reglerna om myndigheters serviceskyldighet enligt förvaltningslagen.

Paragrafen innebär en rätt för myndigheten att förelägga en sökande att inkomma med uppgifter eller handlingar av visst slag. En enskild väljer själv att ansöka om en F-skattsedel och bör då också ha frihet att vid ansökan foga de handlingar som han anser behövliga. Om han inte presterar tillräcklig utredning, riskerar han att få avslag på sin ansökan. Det är mot denna bakgrund som skattemyndigheten går sökanden till handa för att möjliggöra ett bifall till ansökan. Lagrådet anser ordet "förelägga" i lagtexten inte vara adekvat i sammanhanget, och Lagrådet förordar därför ordet "anmoda". Detta har också den fördelen att den föreslagna justeringen av lydelsen av 23 kap. 2 § blir överflödig.

I andra meningen av den föreslagna paragrafen sägs att om föreläggandet inte följs ansökan får avvisas. Avvisning anses kunna ske i förvaltningsförfarandet om en ansökningshandling är så ofullständig att den inte kan läggas till grund för en prövning i sak (jfr 5 § förvaltningsprocesslagen). I sådana fall som avses i paragrafen är ansökan som sådan inte behäftad med några brister utan dessa hänför sig till utredningsmaterialet. Av författningskommentaren framgår att

avvisning av en ansökan inte bör göras utan att en bedömning har gjorts av de åberopade omständigheterna i det enskilda fallet. Härav följer att avvisningen som regel skall föregås av en viss sakprövning. Vidare sägs det att det kan hända att en sökande som inte kan presentera den efterfrågade informationen också lämnar en godtagbar förklaring till varför så ej kan ske. Detta bör betyda att avvisning då inte skall ske med anledning av sökandens underlåtenhet att efterkomma "föreläggandet". Ansökningen skall med andra ord prövas i sak och kan komma att antingen bifallas eller avslås. Härav framgår att något egentligt hinder för en sakprövning av en ansökan aldrig kommer att föreligga i de fall som avses i paragrafen. Användningen av ordet "avvisas" tycks främst tjäna som ett slags påtryckningsmedel mot sökanden.

Enligt Lagrådets mening är det inte korrekt att använda ordet "avvisas". Om sökandens underlåtenhet att lämna den efterfrågade informationen skall vändas till dennes nackdel, bör detta ske på så sätt att hans ansökning avslås. Det är dock en självklarhet att en ansökning kan komma att avslås, lika väl som den kan komma att bifallas. Andra meningen i paragrafen bör därför utgå, vilket bör medföra att också tredje meningen utgår.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 7 september 2000

Närvarande: statsrådet Hjelm-Wallén, ordförande, och statsråden Freivalds, Thalén, Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, von Sydow, Klingvall, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Wärnersson, Lejon, Lövdén, Ringholm

Föredragande: statsrådet Ringholm

Regeringen beslutar proposition 2000/01:11 Utfärdande och återkallelse av F-skattsedel

